

Az Európai Bankhatóság (EBA) ajánlásainak főbb témái az IFRS 9 projekt állapota és irányítása kapcsán

Készültségi fok

EBA-ajánlás:

Az EBA-t aggodalommal tölti el, hogy néhány bank az IFRS 9 implementálásának (végrehajtásának) kezdeti szakaszánál tart. Ezen kívül a minta kisebb bankjai az e mintában szereplő nagyobb bankokhoz képest is el vannak maradva az előkészületeikkel. Az EBA tisztában van vele, hogy ennek oka az lehet, hogy az IFRS 9 végrehajtási projektjének léptéke a nagyobb bankokéhoz képest általában relatíve kisebb. Azt is érzékeli azonban, hogy mindez erőpróbát jelenthet néhány kisebb banknak, amelyeknek esetleg kevesebb forrás áll a rendelkezésére az IFRS 9 végrehajtásába történő befektetéshez. Fontos, hogy a bankok (nagyobbak és kisebbek egyaránt) ne becsüljék alul az IFRS 9 végrehajtásával járó munkát. Például azt, hogy adatbázisokat kell felépíteni vagy megszerezni, továbbá előre tekintő forgatókönyvet kell készíteni vagy megvásárolni, és szükség van az egész eljárással kapcsolatos irányítás kialakítására és tesztelésére. Ennélfogva az idő döntő jelentőséggel bír az IFRS 9 végrehajtásában.

Szervezeti egységek bevonása és felelőségek

EBA-ajánlás:

A kapott válaszok alapján az IFRS 9 végrehajtásának jelenlegi szakaszában korlátozottnak tűnik néhány kulcsfontosságú érdekelt részvétele az IFRS 9 végrehajtásában. Mivel az IFRS 9 végrehajtása megköveteli egy adott gazdálkodó egységen belül a különböző szervezeti egységek együttműködését, e projektbe be kell vonni a fő üzleti funkciókat, ideértve a hitelkockázati szakértőket, a számvizsgáló bizottságokat és az igazgatótanácsot. Az IFRS 9 hatékony és eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében ugyancsak szükség van az IFRS 9 végrehajtásával kapcsolatos szerepeknek és felelősségi köröknek egy adott bank különböző szervezeti egységeihez és az ott dolgozó egyénekhez történő egyértelmű hozzárendelésére. Szükséges, hogy a felső vezetés a projekt gazdája legyen, továbbá, hogy elegendő forrást juttassanak az IFRS 9 kellő időben és kiváló minőségben történő végrehajtásának biztosítása érdekében.

Az IFRS 9 végrehajtásának kockázatai

EBA-ajánlás:

A legtöbb bank nem tartotta jelentősebb kockázatának a modell validációt az IFRS 9 végrehajtása tekintetében. Egy hatékony hitelkockázat-kezelési keretrendszer részeként a hitelintézeteknek megalapozott politikákat és eljárásokat kell kialakítaniuk a várható hitelezési veszteség (ECL) mérésére használni kívánt modellek megfelelő validálása érdekében, hogy biztosítsák e modellek pontosságát valamint a hitelkockázat értékelésében és az ECL mérésében használt modellek összhangját. E kérdés különösen fontos azon bankok számára is, amelyek jelenleg korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek az IFRS 9 végrehajtásához (például kisebb bankok vagy az SA-t /sz tenderd módszert/ használó bankok) és amelyek nem biztos, hogy képesek meglévő adottságaikat az IFRS 9 végrehajtására használni. E bankoknak ugyanis biztosítaniuk kell az alkalmazott modellek pontosságát, valamint a hitelkockázat értékelésére és az ECL mérésre következetességét.

Sok válaszadó párhuzamos futtatást tervez az IFRS 9 végrehajtásának tesztelése érdekében, de úgy tűnik, hogy e tesztelés néhány esetben korlátozottabb lehet az eredetileg előirányozottnál, mert nincs elegendő idő a rendszerek felépítésének befejezése és az IFRS 9 kezdeti alkalmazása között. A bankoknak óvatosnak

kell lenniük párhuzamos működtetési terveik csökkentésekor, mert az eljárás jó gyakorlatnak számít az IFRS 9 végrehajtása minőségének és a két szabályrendszer közötti különbségek megértésének javítása érdekében. E folyamatnak hozzá kell járulnia a hatékony hitelkockázat-kezelés alkalmazásához és a nyilvánosság kielégítő tájékoztatásához.

Besorolás és értékelés

Pénzügyi eszközök becsült átsorolása

EBA-ajánlás:

Összességében a besorolási és értékelési követelmények változásának hatása a bankok számára nem tűnik nagyon jelentősnek. A hatás függhet az adott bank által folytatott üzleti tevékenység típusától és az általa tartott termékektől, mivel a több hagyományos termékkel bíró bankoknak várhatóan kevesebb problémájuk lesz annak meghatározásával, hogy portfólióik eleget tesznek-e az SPPI (a pénzáramlások kizárólag tőke- és kamatfizetést testesítenek meg) feltételnek.

A bankok számos kihívást azonosítottak az SPPI és az üzleti modell értékelése kapcsán. Ezek olyan területek, ahol az EBA elvárja a bankoktól, hogy az elkövetkező hónapokban dolgozzanak e kihívások kezelésén.

Értékvesztés

Az IFRS 9 szerinti értékvesztési követelmények végrehajtásának kulcselemei és kihívásai

EBA-ajánlás:

Mivel a bankoknál most van folyamatban az IFRS 9 módszereik szempontjainak kidolgozása, fel kell használniuk minden ésszerű és elfogadható információt, amely a csoportos vagy egyedi kitettség szempontjából releváns, és szükséges az IFRS 9 kiváló minőségben történő, megalapozott és következetes végrehajtásához. Mindazonáltal az EBA elismeri, hogy nem szükséges további költség és működési teher vállalása ott, ahol az nem járul hozzá az IFRS 9 kiváló minőségű végrehajtásához.

Meglévő eljárások, rendszerek, modellek és adatok használata

EBA-ajánlás:

Figyelembe kell venni a lehetséges szinergiákat, valamint az IFRS 9-nek a belső minősítésen alapuló (IRB) szavatoló-tőke-modellekre gyakorolt hatását. A bankok akkor profitálhatnak a prudenciális és számviteli modelljeik összehangolásából, ha prudenciális modelljeik megfelelnek az IFRS 9 céljainak. Ez lehetővé fogja tenni a bank által már kifejlesztett infrastruktúra (úgy mint módszerek, adatok, modellek) használatát, és a bankon belül nagyobb következetességnek ad teret (pl. alkalmazott irányítási rendelkezések).

Ezen kívül a bankoknak a hatékony hitelkockázat értékelési és -mérési belső kontroll rendszeren belül politikákat és eljárásokat kell létrehozniuk az ECL mérésére használt modellek megfelelő validálása érdekében, amely – többek között – hatékony modell validációs eljárást is tartalmaz. A más célokra használt validációs eljárásokat alkalmazó bankoknak végre kell hajtaniuk az eljárások minden szükséges kiigazítását annak biztosítása érdekében, hogy a validációs eljárás alkalmas legyen az IFRS 9 végrehajtásának céljaira.

A bankoknak érteniük kell az IFRS 9 közzétételi követelményei és a meglévő közzétételi gyakorlatok és szabályozói követelmények közötti (például 3. pillér szerinti közzététel) kapcsolatokat és a

következetesség biztosítása továbbá a hatékonyság javítása érdekében ahol lehet, rá kell világítaniuk e kapcsolatokra.

Csoport szintű és helyi módszerek

EBA-ajánlás:

Mivel a legtöbb bank szándéka, hogy a csoport gazdálkodó egységeit tekintve központosítsa az IFRS 9 értékvesztési követelményeinek alkalmazását, és hasonló politikákat, módszereket, forgatókönyveket, értelmezéseket alkalmazzon a csoportra, ez növelni fogja az IFRS 9 csoporton belüli alkalmazásának következetességét. Mind a csoport, mind a gazdálkodó egységek szintjén ugyanennyire fontos ugyanakkor, hogy a csoport vegye figyelembe a leányvállalatok helyi sajátosságait (például a központosított forgatókönyvek kiigazításai a helyi gazdasági feltételek figyelembe vétele érdekében). Ez biztosítani fogja, hogy az ECL becslése tükrözze e sajátosságokat, szemben azzal, amikor a csoportokon belüli számviteli eljárásokban egyenmegoldások kerülnek alkalmazásra.

ECL-mérési módszertan

EBA-ajánlás:

Mivel az ECL-méréshez sok bank várhatóan módosítja modelljeit (például a modellben meg nem ragadott további információk tükrözése érdekében), biztosítaniuk kell az IFRS 9 kiváló minőségű és megalapozottvégrehajtását, és e kiigazításoknak egy megfelelő irányítási eljárás szerint kell történniük.

Az EBA véglegesítette a „default” fogalmára vonatkozó iránymutatásokat, és mivel a bankok célja számviteli és prudenciális célokra összhangban álló definíciók használata, elvárt, hogy a bankok vegyék figyelembe ezen iránymutatásokat az IFRS 9 végrehajtásakor.

A portfóliók újraszegmentálására és/vagy az ECL további kiigazításaira lehet szükség az ECL-mérés tényeiben és körülményeiben bekövetkező változások megfelelő tükrözése érdekében. Ennél fogva a bankoknak rendszeresen felül kell vizsgálniuk a szegmentáció helyességét, és értékelniük kell, hogy szükséges-e újraszegmentálás.

Az ECL-mérés specifikus inputja

EBA-ajánlás:

Az előretekintő információk megfelelő körének felhasználását illetően az EBA kiemeli, hogy az IASB és annak a pénzügyi instrumentumok értékvesztésével foglalkozó áttérési csoportja (ITG) az IFRS 9 értékvesztési követelményeivel kapcsolatban számos végrehajtási kérdést megtárgyalt. Ezen eszmecserék egyike azzal függött össze, hogy az előretekintő információk beépítése során több forgatókönyv kerüljön alkalmazásra. A vita tisztázta, hogy miközben a gazdálkodó egységektől nem elvárás minden lehetséges forgatókönyv figyelembe vétele, a figyelembe vett forgatókönyveknek tükrözniük kell a lehetséges kimenetek reprezentatív mintáját.

„Hüvelykujj szabályok”/ egyszerűsítések

EBA-ajánlás:

A bankok használni fogják az IFRS 9 rendelkezésre álló „hüvelykujj szabályait” (egyszerűsítéseit), és néhányat lehet, hogy nagyobb mértékben fognak alkalmazni, mint a többit (ami a portfólió típusától is függ). Ezen kívül a legtöbb bank alkalmazni fogja a „30 napos késedelemben lévő” kritériumot, de a hitelkockázat jelentős növekedését tekintve nem mindig elsődleges mutatóként. Amennyiben a „hüvelykujj szabályok” alkalmazása torzítást eredményez az ECL becslésében – ami például bekövetkezhet, ha a „30 napos késedelemben lévő” tesztet a hitelkockázat jelentős növekedésének azonosítására

használják –, a hitelintézeteknek az IFRS 9 céljai teljesülésének biztosítása érdekében meg kell fontolniuk, hogy kiigazításokkal éljenek a torzítás ellen, továbbá, hogy e kiigazítások megfelelő irányítási eljárások alá tartozzanak.